

แบบส่งข้อมูลผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (หลังการพัฒนา)

โครงการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย

๑. ชื่อผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย เลือกก้อยมศีธรรมชาติ ลายศิลาแลง

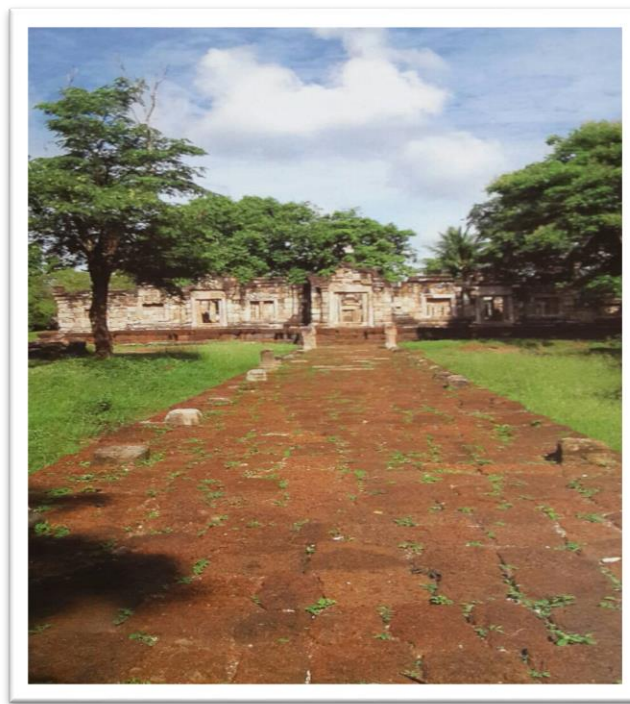
ประเภท () อนุรักษ์

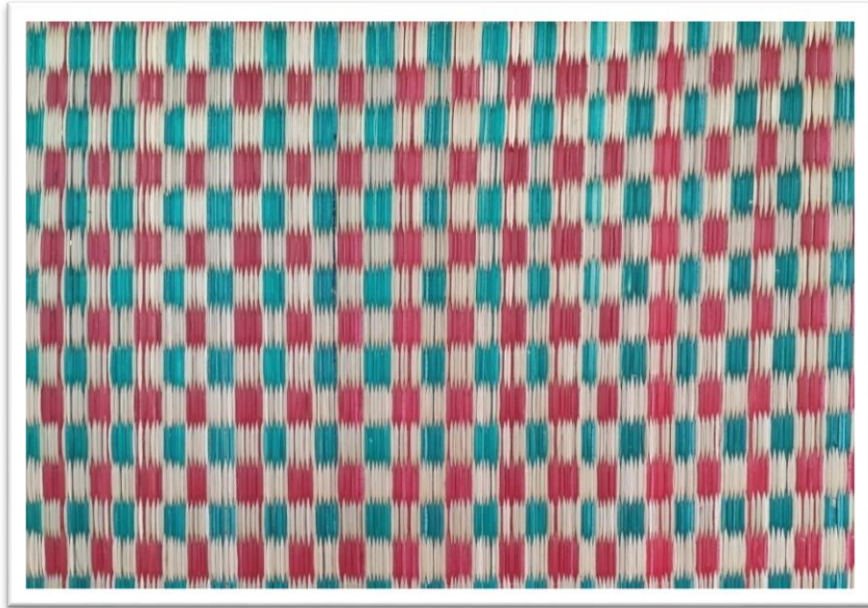
(✓) สร้างสรรค์

๒. ให้อธิบายแนวคิด/ที่มา/แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย (ไม่เกิน ๘ บรรทัด)

เลือกก้อยมศีธรรมชาติ ลายศิลาแลง ของกลุ่มทอเลือกกไหลทอง บ้านโคกสามัคคี อำเภอกอสุ่ง จังหวัดสระแก้ว ได้รับแรงบันดาลใจมาจาก ถนนศิลาแลงทางเดินเข้าปราสาทสด๊กก๊อกธม อำเภอกอสุ่ง ซึ่งมีลักษณะเป็นถนนทอดยาวไปข้างหน้า ลักษณะมีการวางเรียงสับหว่างของศิลาแลง มีความมั่นคงแข็งแรงและอยู่มายาวนานเป็นพันปี และเพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ของปราสาทสด๊กก๊อกธมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ จึงนำมาใช้เป็นลวดลายในการทอตั้งกล่าว โดยผู้ทอเสื้อ คือ นางแว่น ภูมิเรศสุนทร ภูมิปัญญาท้องถิ่นอายุ ๗๘ ปี ทอเสื้อมาตั้งแต่รุ่นสาวเดิมเป็นเสื้อแบบธรรมดาผืนใหญ่ไม่มีการทำเสื้อพับ เมื่อมีการตั้งกลุ่มทอเลือกก จึงร่วมกับสมาชิกในกลุ่มออกแบบลวดลายต่าง ๆ โดยดูจากลายของผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ และการไปศึกษาดูงานของกลุ่มอื่นๆ เมื่อได้เข้ารับการอบรมให้ความรู้จากสำนักงานวัฒนธรรม จึงคิดต่อยอดโดยการย้อมเสื้อกด้วยสีธรรมชาติ ทอเป็นลวดลายศิลาแลง และพัฒนาเป็นเสื้อพับพร้อมหมอนขึ้น

๓. รูปภาพแรงบันดาลใจ ๒ - ๓ ภาพ ถ่ายให้เห็นมุมต่าง ๆ

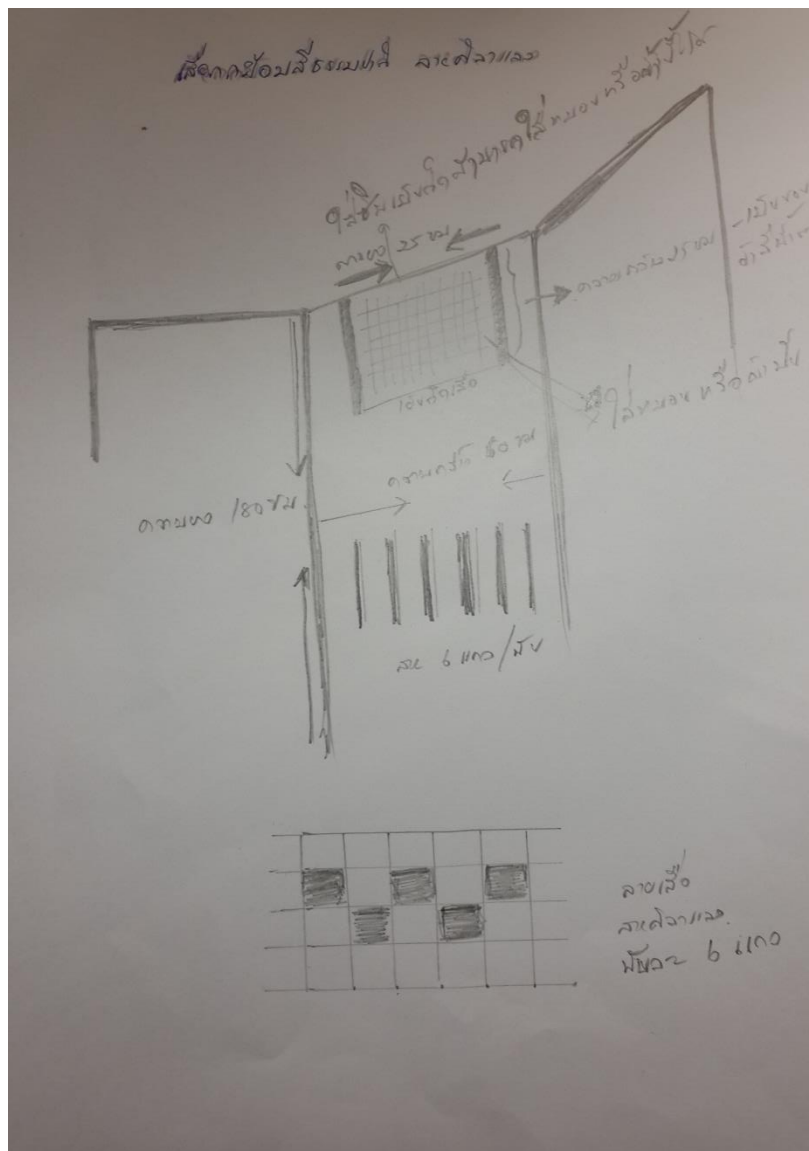
การทอเสื่อกกแบบใช้กเส้นใหญ่ ลวดลายเต็มผืน

๔. ให้อธิบายการออกแบบร่าง (Sketch design)

คำอธิบาย : การออกแบบร่างเป็นการแปลความคิดให้เป็นรูปร่างชัดเจน อาจมีหลายชั้นเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ขั้นนี้ ได้เลือกแบบใดแบบหนึ่งพัฒนา มีเหตุผลทางวิชาการในการเลือกอย่างไร เปรียบเทียบให้เห็นชัดเจน)

การออกแบบร่างงานทอเสื้อก๊วยมสีธรรมชาติในครั้งนี้ ได้พิจารณาเลือกพัฒนาเสื้อทอลายศิลาแลง ปราสาทศก๊กอกรรม อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากเป็นลวดลายแปลกใหม่ และสื่อถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ได้ เดิมใช้กเส้นเล็กย้อมสีเคมีสีเข้มในการทอ ทำให้ลวดลายไม่เด่นชัดและไม่กลิ่นหอมของกก จึงได้คัดเลือกพัฒนาผลิตภัณฑ์ขั้นนี้เพื่อดำเนินการพัฒนา โดยมีแนวคิดในการย้อมกกด้วยสีธรรมชาติ ที่หาได้ในท้องถิ่น และพัฒนาจากเสื้อก๊วยมแบบธรรมดา มาเป็นเสื้อพับพร้อมหมอน เพื่อสะดวกในการพกพาและใช้งาน

แบบร่างชิ้นงาน

๕. ให้อธิบายการพัฒนาแบบ (Design development)

คำอธิบาย : ให้อธิบายขั้นตอนการพัฒนาแบบร่างให้เป็นแบบจริงที่มีรายละเอียดครบถ้วน โดยคำนึงถึงปัจจัย ประกอบ อาทิ วัสดุ วิธีการ เทคนิคพิเศษ ขั้นตอนการทำงาน รายละเอียดที่สำคัญ

การทำแบบร่างให้เป็นแบบจริง

๑. นำกระดาษเขาเทา ตัดเป็นชิ้น ๆ ละ ประมาณ ๑ เซนติเมตร

๒. นำกระดาษเขาเทาที่ตัดเป็นชิ้นแล้ว มาวางขัดกัน โดยแถวที่ ๑ ใช้ด้านสีขาวยู้ง้านบน แถวที่ ๒ ด้านสีเทาอยู่ด้านบน

๓. การขัดลาย ให้มีลวดลายสีลาแสงได้ ๖ แถวต่อ ๑ แผ่น ทำทั้งหมด ๓ แผ่น

๔. ปิดทับด้วยกระดาษขาวเทา (ใช้ด้านสีเทา) ทำขอบแปะทับขอบทั้ง ๔ ด้านของแต่ละแผ่น

๕. นำทั้ง ๓ แผ่นมาเย็บติดกัน

๖. ทำหมอนด้วยกระดาษเขาเทาขัดตามลวดลาย ยัดไส้ด้วยเศษกระดาษ ปิดทับไปบริเวณด้านบนของแผ่นตรงกลางของแบบ

๖. ให้อธิบายการประกอบสร้าง

คำอธิบาย : การประกอบสร้างเป็นการผลิตผลงานจริง อธิบายการจัดเตรียมปัจจัยต่าง ๆ ในการประกอบสร้างมีขั้นตอนโดยละเอียดอย่างไร แต่ละขั้นตอนมีความสำคัญอย่างไร ในระหว่างการประกอบสร้างค้นพบปัญหาอะไรบ้าง และมีวิธีแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างไร มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

ที่	ขั้นตอน	ความสำคัญและปัญหาที่พบ
๑	<u>ขั้นเตรียมวัสดุ อุปกรณ์</u> ๑. ดันกกไหล ๒ กิโล ๒. เม็ดมะขาม ๑ กิโล ๓. เปลือกมังคุด ๒ กิโล ๔. ฝักคูณ ๑ กิโล ๕. เตาต้มน้ำ ๖. น้ำประปา ๗. ภาชนะสำหรับย้อมสีกก ๘. กี่ ๑ ตัว ๙. ฟืมขนาด ๕๐ เซนติเมตร ๑ ตัว ๑๐. กระสวยใส่ด้าย ๑ อัน ๑๑. ด้ายสีน้ำตาล	
๒	<u>ขั้นตอนการเตรียมกก</u> ๑. นำดันกกไหลตัดส่วนยอดออกให้เหลือความยาวเท่า ๆ กัน ๒. นำกกที่ได้ไปตากแดดประมาณ ๑ แดด ๓. รีดกกด้วยขวดเพื่อให้เส้นกกขนาดเท่า ๆ กัน นำกกที่รีดแล้วผ่าเป็นริ้ว ๆ ตากแดดให้แห้งสนิทประมาณ ๓ - ๕ วัน ๔. นำกกที่แห้งสนิทแล้วนำไปย้อมสีธรรมชาติ	- การนำกกตากแดดให้เส็กกยุบตัวไป กับผิวกกเพื่อใช้ได้ทั้งเส็กกและผิวกกทำ ให้เส้นกกไม่เรียบเล็กจนเกินไป - การรีดดันกกด้วยขวด เป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่น

ที่	ขั้นตอน	ความสำคัญและปัญหาที่พบ
๓	ขั้นตอนการย้อมสี ๑. นำฝักคูณมาสับหรือตำให้เป็นละเอียด ๒. นำเปลือกมังคุดมาสับหรือตำให้เป็นละเอียด ๓. นำฝักคูณ เปลือกมังคุดที่ละเอียดแล้ว ใส่รวมกับเม็ดมะขาม ห่อด้วยผ้าขาวบาง ลงต้มในน้ำเดือด ประมาณ ๓๐ นาที ใช้เวลาประมาณ ๑ - ๒ ชั่วโมง ตันจนน้ำสีน้ำตาลอมเหลืองออกมา จึงนำผ้าขาวบางที่ห่อของไว้ออก ๔. นำเส้นกกที่ตากแห้งแล้วมาย้อมสี โดยใส่ลงในน้ำสีน้ำตาลอมเหลืองที่ต้มไว้ แช่ไว้ประมาณ ๓๐ นาที นำเส้นกกขึ้น ๕. นำเส้นกกที่ย้อมสีแล้วล้างทำความสะอาด แล้วนำไปผึ่งตากแดดจัด ประมาณ ๒ วัน	
๔	ขั้นตอนการทอ ๑. เตรียมเส้นกกไหลที่ย้อมแล้วและจะนำมาทอเสื่อออกไปพร้อมน้ำ เพื่อให้เส้นกกอ่อนตัวง่ายต่อการทอเสื่อ ๒. ทอกกด้วยกี่และฟืมครั้งละ ๔ เส้น โดยใช้เส้นกกที่ไม่ได้ย้อมสีและเส้นกกที่ย้อมด้วยสีธรรมชาติในการทอ ๓. นำด้ายสีน้ำตาลใส่กระสวย และใช้ ๒ เส้นสอดคั่นระหว่างการทอเสื่อแต่ละครั้ง ๔. การทอเสื่อโดยสับหว่าง ลาย ๓ และ ลาย ๒ จำนวน ๖ แถว ตามแนวยาว ต่อ ๑ พับ ๕. ทอเสื่อให้ได้จำนวน ๓ พับ ขนาดความยาวพับละ ๑๘๐ เซนติเมตร ความกว้างประมาณ ๕๘ เซนติเมตร	เพื่อความแน่นของเสื่อจึงนำด้ายสีน้ำตาลมาสอดคั่นสับหว่าง เพื่อให้เสื่อมีความแน่นมากขึ้น
๕	ขั้นตอนการทำเป็นเสื่อพับ ๑. นำเสื่อที่ทอเป็นพับทั้ง ๓ พับ มาเย็บมุมเก็บขอบเสื่อด้วยผ้าสีน้ำตาลทั้ง ๔ ด้าน ๒. นำเสื่อที่ทอเหลือมาทำเป็นหมอน เย็บหมอนขนาด กว้าง ๒๕ เซนติเมตร ยาว ๒๕ เซนติเมตร หุ้มด้วยผ้าสีน้ำตาลบริเวณขอบซ้ายและขวา ติดซิปที่ด้านบนของหมอน ทำไส้หมอนยัดใส่ด้านใน เสร็จแล้วเย็บติดกับด้านบนของเสื่อพับกลางให้เรียบร้อย ๓. นำเสื่อทั้ง ๓ พับมาเย็บติดกัน ทำหูหิ้ว ๒ ข้าง โดยใช้ผ้าสีน้ำตาลเย็บติดกับเสื่อ	ลวดลายที่ได้เป็นสีจากธรรมชาติ จะอ่อน แต่มีความหอมของเส้นกกและสามารถดมได้ การเก็บขอบเสื่อทั้ง ๔ ด้านทำให้เสื่อมีมิติมากขึ้น

๗. ให้อธิบายเก็บรายละเอียดอธิบาย การเก็บรายละเอียดเป็นขั้นตอนสำคัญที่ทำให้ผลิตภัณฑ์สมบูรณ์ มีการทำงาน
ขั้นตอนนี้อย่างไรบ้าง ผลของการเก็บรายละเอียดทำให้ผลิตภัณฑ์ดีขึ้นกว่าก่อนการเก็บรายละเอียดอย่างไร มีความรู้
ใหม่ที่เกิดขึ้น จากการเก็บรายละเอียดหรือไม่ อะไรบ้าง

๑. ต้นกกที่มีขนาดใหญ่อวบ จะมีไส้สีขาวติดอยู่ ธรรมดาต้องชูดอกก่อน แต่ใช้วิธีการรูปแบบใหม่
ใช้การตากแดดให้ไส้ยุบรวมไปกับผิวกกสามารถใช้ได้

๒. การรีดเส้นกกด้วยขวด เพื่อให้เส้นกกนิ่ม แบนเรียบ

๓. การย้อมสีธรรมชาติ เพ่งทำเป็นครั้งแรก จึงใช้วัตถุดิบ ๓ ชนิดนี้ก่อน และอาจปรับเปลี่ยนไปตาม
ฤดูกาล

๔. การใช้เส้นด้ายคันการทอเสื่ออกเพื่อให้เสื่ออกมีความแน่น ตาไม่ห่างจนเกินไป

๘. กลุ่มเป้าหมาย คนวัยทำงาน วัยผู้สูงอายุ ทั้งผู้ชายและผู้หญิง ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๙. ประโยชน์ใช้สอย เครื่องมือเครื่องใช้ ใช้ประดับตกแต่ง เป็นของฝาก ของที่ระลึก

๑๐. รูปภาพผลิตภัณฑ์ ๒ – ๓ ภาพ ถ่ายให้เห็นด้านต่าง ๆ ครบทุกด้าน

๑๑. ชื่อ - สกุล ผู้ประกอบการ กลุ่มทอเสื่อกกไหลทอง

ที่อยู่ ๒๗ หมู่ ๖ บ้านโคกสามัคคี ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ๒๗๑๒๐
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ นางสาวทองสี ภูมิเรศสุนทร เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๒ ๗๒๕๓๕๕๘

๑๒. ชื่อ - สกุล ผู้ประสานงาน นางสาวภัทราวรรณ เอยเจริญ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ ๐๘ ๑๘๗๔ ๔๒๖๑